

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 804

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 2 augustus 2023

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vervanging Moslimexecutieve door Moslimraad - Toekomstige status van vzw CIO en het islamonderricht

Nadat federaal minister Van Quickenborne in september 2022 de erkenning van de Moslimexecutieve introk wegens o.a. administratief wanbeheer, tekortschietende transparantie en vooral buitenlandse inmenging, en na maanden van onduidelijkheid omtrent het vacuüm dat sindsdien is ontstaan, bleek er in juni 2023 een nieuwe vzw in de steigers te staan die de rol als het vertegenwoordigende orgaan voor de islamitische godsdienst zou overnemen. De vzw Moslimraad en vooral haar vrouwelijke voorzitter Esma Uçan presenteerden zich begin juni aan het brede publiek als de gedoodverfde opvolger van de Moslimexecutieve en profileerden zich vooral als gematigder en diverser dan de vroegere executieve. Er klonk echter vanuit verschillende islamitische verenigingen en vertegenwoordigers meteen kritiek op deze nieuwe vzw. Velen stelden niet op de hoogte te zijn van deze nieuwe vzw en totaal niet geconsulteerd te zijn. De Moslimraad blijkt vooral een politiek project dat gepusht wordt door de Federale Regering, maar weinig draagvlak heeft onder de islamitische verenigingen en gelovigen.

Deze ontwikkelingen hebben normaal ook invloed op het islamonderricht dat verleend wordt in het Vlaamse leerplichtonderwijs, zij het niet meteen direct. Sinds 2018 fungeert het Centrum Islamonderwijs vzw (CIO) onder toezicht van de executieve als erkende instantie van het islamitische godsdienstonderwijs. De huidige erkenning van het CIO loopt echter normaal gezien in december 2023 af. De erkende instantie voor de islam moet tegen dan een nieuwe bevoegde onderwijsinstantie aanduiden. Als de nieuwe Moslimraad tegen eind dit jaar door de Federale Regering erkend zou worden als de vertegenwoordigende instantie van de moslims in dit land, dan is zij aan zet om te beslissen hoe ze de bevoegdheden rond het vormgeven, ondersteunen en inspecteren van het islamonderricht zullen aanpakken.

Ik bevroeg de minister in dit kader al na de intrekking van de erkenning van de Moslimexecutieve in de commissievergadering van 20 oktober 2022. De minister verduidelijkte toen dat het koninklijk besluit waarin de erkenning van het EMB wordt opgeheven ook een overgangsbepaling bevat die het Bureau van het EMB bevoegdheid geeft voor wat betreft onderwijsmateries. Het intrekken van de erkenning van het EMB had dan ook geen direct gevolg voor de erkenning van het CIO. Het was echter nog op dat moment koffiedik kijken hoe de zaken zich verder zouden ontwikkelen.

Ondertussen zijn we eind juli 2023 en werd er sinds de genoemde ontwikkelingen weinig nieuws vernomen omtrent deze kwestie.

1. Heeft de minister al overleg gepleegd met het CIO over de recentste ontwikkelingen op federaal niveau en de mogelijke erkenning van de nieuwe Moslimraad?

Zo niet, zal hij dat nog doen en wanneer?

Zo ja, wat waren de conclusies? Zal het CIO gezien zijn aflopend mandaat in 2024 mogelijk kiezen om zich te scharen achter deze nieuwe Moslimraad, waardoor zij de instantie zou kunnen blijven voor de vormgeving, ondersteuning en inspectie van het islamonderricht, of blijft het CIO veeleer vasthouden aan zijn banden met de Moslimexecutieve?

2. Indien de nieuwe Moslimraad door de Federale Regering erkend wordt als erkende levensbeschouwelijke instantie voor de islam en zij het CIO niet langer wenst te erkennen als de verantwoordelijke organisatie voor het islamonderricht, zal de nieuwe Moslimraad dan een nieuwe afgeleide vzw oprichten naar het voorbeeld van het CIO of zal de raad die bevoegdheid rechtstreeks opnemen? Los van het organisatorische, wat is de inhoudelijke visie van de Moslimraad op islamonderricht in ons onderwijs? Zijn daarover al gesprekken geweest met vertegenwoordigers van die Moslimraad? Zo ja, wat waren de conclusies? Zo niet, worden die gepland?
3. Het proces had al heel wat voeten in de aarde en lijkt dus ook nu niet van een leien dakje te lopen gezien het protest onder verschillende islamitische groepen tegen de nieuwe Moslimraad. Een scenario waarbij op het federale niveau deze kwestie tegen december 2023 niet is opgelost en er dus nog altijd geen officiële vertegenwoordiger is van de islamitische godsdienst, is dus niet ondenkbaar.

Wat zullen in dat geval de gevolgen zijn voor het islamonderricht in het Vlaamse onderwijs? Want gezien de genoemde overgangsbepaling zou men dan eigenlijk met een erg schizofrene situatie komen te zitten waarbij er een nieuwe organisatie is aangekondigd die nog niet volledig klaar is, maar dat de oude organisatie (wiens erkenning eigenlijk is afgelopen) nog altijd juridisch bij machte is om de erkenning van het CIO als hun eigen onderwijsinstantie te laten prolongeren. Dat lijkt - om het zacht uit te drukken - allerminst een gunstige situatie.

4. De Vlaamse Regering werkt niet enkel met het CIO samen inzake de vormgeving, ondersteuning en inspectie van islamitisch onderricht in onze scholen, maar het CIO is ook een vaste partner inzake het vormgeven van deradicaliseringsprojecten gericht op personen binnen de islamitische context. De vraag die hierbij dan gesteld werd was of, indien het CIO vanaf 2024 niet meer zou fungeren als onderwijsinstantie, zij dan nog haar rol zou blijven behouden in het kader van deradicalisering.

De Vlaamse Regering heeft daar intussen al een mouw aan gepast middels artikel 116 van het recent besproken en goedgekeurde Onderwijsdecreet XXXIII. De onzekere situatie bracht immers de uitvoerbaarheid van de decretale bepaling ter zake (artikel IV.52 de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016) en dus de werking van het Netwerk islamexperten in het gedrang. Deze wijziging middels dit artikel 116 in ODXXXIII lost dit op door een verzelfstandiging van het Onderwijsnetwerk Islamexperten toe te laten en de subsidies rechtstreeks te kunnen toekennen zonder tussenorganisatie, voor wat betreft projecten in het kader van vorming inzake (de)radicalisering.

Bij de bespreking van OD XXXIII wees ik de minister er in de commissie Onderwijs al op dat deze wijziging mogelijk zorgt voor enkele praktische eigenaardigheden

aangezien momenteel de status van wie er nu federaal de functie van het vertegenwoordigende orgaan voor de islamitische godsdienst bekleedt, en wie dat in de toekomst zal bekleden, nog in dubio is. De erkenning van het EMB is ingetrokken door minister Van Quickenborne, maar het federale KB dat die intrekking regelt bepaalt dat het EMB de lopende zaken kan afronden en voor de continuïteit der werken kan blijven optreden van vertegenwoordiger totdat er een nieuwe vertegenwoordigende organisatie wordt aangesteld. Ondertussen is - zoals gesteld - al in de media de nieuwe vzw Moslimraad voorgesteld als de gedoodverfde opvolger van het EMB als vertegenwoordigers van de islamitische godsdienst, maar daar staat momenteel nog niks rond vast, temeer omdat er vanuit verschillende organisaties en vertegenwoordigers vanuit islamitische hoeken al kritiek was op die nieuwe Moslimraad. Momenteel weten we ook nog niet hoe de vzw CIO staat ten opzichte van de Moslimraad en vice versa.

Gezien de altijd al nauwe banden tussen het EMB en vzw CIO is de piste niet ondenkbaar dat het CIO eigenlijk ook niet meteen zo happig is op samenwerking met de Moslimraad. In dat scenario is het waarschijnlijk dat dus de Moslimraad, eens die door de federale minister van Justitie erkend wordt, ofwel zelf de bevoegdheden inzake de vormgeving, ondersteuning en inspectie van het islamonderricht zal opnemen, ofwel zelf een afgeleide vzw in het leven zal roepen om die taken uit te voeren. In dat geval zouden we in Vlaanderen met een tweespalt zitten: de erkende instantie voor islamonderricht zou dan de (afgeleide vzw van de) nieuwe Moslimraad zijn, dus de 'nieuwe' strekking, terwijl we de taken rond (de)radicalisering nog altijd bij het CIO zouden hebben, de 'oude' strekking dus. Ik zei de minister dat ik me ter zake niet van de indruk kan ontdoen dat dat voor grote problemen en twist zal zorgen.

- a) Wat is thans de stand van zaken rond de houding van de nieuwe Moslimraad inzake deradicalisering en de projecten die de Vlaamse Regering ter zake inricht in samenwerking met de vzw CIO?
- b) Wat is thans de mening van de Moslimraad inzake het feit dat de Vlaamse meerderheidspartijen er nu al (met de genoemde bepaling uit OD XXXIII) voor hebben gekozen om opdrachten inzake deradicalisering nog altijd te laten uitoefenen door de vzw CIO? Hadden zij mogelijk misschien ook interesse om ook die taken op zich te nemen in plaats van het CIO?
- c) Is er dus omtrent (de)radicalisering (de bestrijding van radicale tendens binnen de moslimgemeenschap op zich op abstract niveau en/of de concrete projecten ter zake geïnstigeerd door de Vlaamse Regering) al overleg gepleegd met vertegenwoordigers van die Moslimraad? Zo ja, wat waren de conclusies? Zo niet, worden die nog gepland?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Bart Somers (459), Ben Weyts (804).

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 804 van 2 augustus 2023

van **KRISTOF SLAGMULDER**

1. Ik overleg regelmatig met de erkende instanties van de levensbeschouwingen in het onderwijs, dus ook met vzw CIO. Die gesprekken zijn nuttig om het levensbeschouwelijk onderricht in de scholen goed te organiseren. De verwickelingen rond het vertegenwoordigende orgaan van de moslims spelen zich af op federaal niveau. Noch de Vlaamse regering, noch vzw CIO is partij in dat dispuut. Op 19 juli 2023 zijn aangepaste statuten van vzw CIO in het staatsblad gepubliceerd, waarin hun samenstelling, werking en opdracht helder staan omschreven.
2. In juli zijn vanuit de onderwijsinspectie brieven verstuurd naar de vertegenwoordigers van de respectieve instanties en verenigingen. Daarin wordt gevraagd aan te geven welke de erkende instantie voor de levensbeschouwing in kwestie zal zijn.
3. De Raad van State heeft in zijn arresten van 27 oktober 2022 en 2 maart 2023 de schorsingsberoepen van het Executief van de Moslims van België (EMB) tegen het koninklijk besluit van 29 september 2022 verworpen. Er is voor de burgerlijke rechtbank nog een ander geding hangende tussen het EMB en de federale overheid.

Dergelijke geschillen hoeven de werking van vzw CIO in onderwijs niet te hinderen. Over de stand van zaken van die gedingen dient de Vlaamse volksvertegenwoordiger de bevoegde federale minister te bevragen.

4. In elke levensbeschouwing kunnen er meerdere strekkingen en groepen zijn. De vertegenwoordigende organen en instanties kunnen die verschillende strekkingen en groepen een plaats geven, en zijn hoe dan ook verplicht te werken binnen de grondwettelijke en organisatorische voorwaarden. Andere levensbeschouwingen dan de islam hebben ook uiteenlopende strekkingen en zoeken een consensus over de organisatie van het godsdienstonderwijs. In ons grondwettelijk systeem met scheiding tussen religie en staat is het niet aan de overheid om daarin tussen te komen. In het verleden zijn er bij andere erediensten ook rechtsgedingen geweest. Die stonden niet in de weg aan een continue werking van het levensbeschouwelijk onderwijs op school.